

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Cdo/118/2018
Identifikačné číslo spisu: 8215205398
Dátum vydania rozhodnutia: 26.06.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Katarína Slováčková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:8215205398.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Agentúra 04, s.r.o., so sídlom v Banskej Bystrici, Partizánska cesta 13, IČO 36 628 743, zastúpenej splnomocnenkyňou URBÁNI & Partners s.r.o., so sídlom v Banskej Bystrici, Skuteckého 17, IČO: 36 646 181, proti žalovanej JUDr. J. O., so sídlom v Q., T. jednoty 8, správcovi konkurznej podstaty úpadcu SNAHA, výrobné družstvo v konkurze, so sídlom v Bardejove, Dukelská 34, IČO: 00 168 432, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, vedenom na Okresnom súde Bardejov pod sp. zn. 2 C 351/2015, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 18. januára 2018 sp. zn. 3 Co 151/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaná má voči žalobkyni nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bardejov (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 27. júla 2017 č. k. 2 C 351/2015-194 žalobu žalobkyne zamietol (prvý výrok) a žalovanej priznal voči žalobkyni nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100% (druhý výrok). Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie odôvodnil tak, že žalobkyňa sa domáha určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam. Základným procesným predpokladom úspešnosti určovacej žaloby v zmysle § 137 písm. c/ CSP je teda existencia naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení. Naliehavý právny záujem na určení vlastníckeho práva žalobkyňa preukazovala tým, že uvedené nehnuteľnosti boli zapísané do konkurznej podstaty úpadcu SNAHA, výrobné družstvo, pričom tomuto vlastnícke právo k uvedeným nehnuteľnostiam nesvedčalo a prípadným speňažením nehnuteľností v rámci konkurzného konania by bolo porušené vlastnícke právo žalobkyne. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že žalobkyňa je v katastri nehnuteľností zapísaná ako vlastníčka, resp. spoluvlastníčka nehnuteľností, ku ktorým sa podanou žalobou domáha určenia vlastníckeho práva a že uvedené nehnuteľnosti boli v rámci konkurzného konania vedeného pred Krajským súdom v Košiciach pod sp. zn. 2 K 18/1998, správcom konkurznej podstaty úpadcu SNAHA, výrobné družstvo v konkurze, zapísané do súpisu konkurznej podstaty, a to v čase, keď podľa zápisu v katastri nehnuteľností vlastnícke právo k predmetným nehnuteľnostiam svedčalo právnenému predchodcovi žalobkyne, spoločnosti R.A.S, s.r.o., Sveržov, IČO: 31 679 897. Konkurzným súdom bola tomuto právnenému predchodcovi žalobkyne uložená povinnosť podať proti správcovi žalobu o

vylúčenie predmetných nehnuteľností zo súpisu konkurznej podstaty, pričom uvedená žaloba podaná právnym predchodcom žalobkyne bola právoplatne zamietnutá, pre nedodržanie lehoty na podanie žaloby (sp. zn. 11 Cbi 8/2008). Súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobkyňa v konaní neosvedčila naliehavý právny záujem na určení vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam, keď žalobkyňa síce v konaní preukázala, že účelom podania žaloby o určení vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam je zabrániť ich speňaženiu v rámci speňažovania majetku patriaceho do konkurznej podstaty v rámci konkurzného konania, ale nemožno opomenúť, že konkurzné konanie je osobitným druhom civilného procesu, ktorého účelom je usporiadanie majetkových pomerov dlžníka, ktorý je v úpadku, s cieľom dosiahnuť pomerné uspokojenie veriteľov z dlžníkovho majetku. Konkurzné konanie na úpadcu SNAHA, výrobné družstvo v konkurze sa riadi zákonom č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní (ďalej len „zákon o konkurze a vyrovnaní“), ktorý jednoznačne upravuje, aký majetok tvorí konkurznú podstatu úpadcu (§ 6) a zároveň upravuje aj procesný prostriedok obrany tretej osoby, ktorá uplatňuje, že vec sa nemala zaradiť do súpisu konkurznej podstaty (§ 19), t. j. žalobu o vylúčenie veci zo súpisu konkurznej podstaty. Súd prvej inštancie mal za to, že podaná určovacia žaloba nie je spôsobilým právnym prostriedkom na konečné odstránenie sporu medzi stranami. V konaní o určení vlastníctva sa súd otázkou, či vec bola zahrnutá do súpisu konkurznej podstaty oprávnená, nezaobera a prípadné rozhodnutie o určení vlastníckeho práva žalobcu k predmetným nehnuteľnostiam nemôže byť takou právnou skutočnosťou, ktorá by mala za následok jej vylúčenie zo súpisu konkurznej podstaty, resp. ktorá by zabránila správcovi speňažiť vec v rámci konkurzného konania. Preto vyhovením určovacej žalobe by nedošlo s konečnou platnosťou k vyriešeniu spornej otázky medzi stranami sporu. Keďže predmetné nehnuteľnosti sú zapísané do konkurznej podstaty v zmysle zákona o konkurze a vyrovnaní, tak aj ich vylúčenie z konkurznej podstaty musí byť riešené v zmysle ustanovení upravujúcich konkurzné konanie. O náhrade trov konania súd prvej inštancie rozhodol v zmysle ustanovenia § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) v spojení s ustanovením § 262 ods. 1 CSP.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 18. januára 2018 sp. zn. 3 Co 151/2017 na základe odvolania žalobkyne rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil (prvý výrok); stranám sporu nepriznal náhradu trov odvolacieho konania (druhý výrok). Po oboznámení sa s obsahom napadnutého rozhodnutia, obsahom odvolania, ako aj obsahom spisu, odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je vo výroku vecne správne, a preto je dôvodné ho potvrdiť (§ 387 ods. 1 CSP). Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že určovacia žaloba nie je spôsobilým právnym prostriedkom na konečné odstránenie sporu medzi stranami. Dodal, že v žiadnom prípade nemôže existovať naliehavý právny záujem na určení vlastníckeho práva v prospech subjektu, ktorému svedčí zápis v katastri nehnuteľnosti, nakoľko v konaní nebolo spornou skutočnosťou, že žalobkyňa je vedená ako vlastníčka, resp. spoluvlastníčka predmetných nehnuteľností, takýto subjekt sa nemôže s úspechom domáhať určenia jeho vlastníckeho práva, ktoré vyplýva zo zápisu v katastri nehnuteľnosti. Správca konkurznej podstaty úpadcu musí zaradiť do súpisu každú vec, o ktorej je presvedčený, že patrí alebo môže patriť do podstaty, nemá pritom povinnosť skúmať existenciu vlastníckeho práva úpadcu k zapisovaným veciam a do súpisu zaradiť vec aj v prípade, že má pochybnosti, či skutočne do podstaty patrí. Osoby, ktoré pochybujú, resp. spochybňujú zaradenie veci do súpisu, majú osobitný postup priznaný zákonom o konkurze a vyrovnaní, kedy konkurzný súd posudzuje dôvody spochybňujúce zaradenie veci do podstaty a buď veci z podstaty vyradí, alebo osobe, ktorá spochybňuje zaradenie veci do podstaty, uloží lehotu na podanie vylučovacej žaloby. Táto žaloba má procesnú povahu a nedodržanie stanovenej lehoty má za následok to, že vec sa považuje ako do súpisu oprávnená zahrnutá a dotknutá osoba sa už nemôže domáhať svojho práva k nej. Rovnaký záver je potrebné urobiť aj v prípade, ak osoba, ktorá sa cíti byť vlastníkom určitej veci, nenamieta jej zapísanie do konkurznej podstaty, nedovoľáva sa teda svojho vlastníckeho práva k nej a nežiada ju ani vylúčiť z podstaty. V konaní nebolo spornou skutočnosťou, že právny predchodca žalobkyne podal na Krajský súd v Košiciach žalobu na vylúčenie nehnuteľného majetku zo súpisu, pričom tak urobil až po uplynutí súdom stanovenej lehoty. Táto skutočnosť nemôže mať vplyv na možnosť podania určovacej žaloby tak, ako to správne vyhodnotil súd prvej inštancie. Predmetný záver nepochybne vyplýva aj z rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II ÚS 263/2009 z 1. júla 2009, ako aj z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 65/2008 z 29. septembra 2009; aj z týchto rozhodnutí vyplýva možnosť domáhať sa určovacou žalobou určenia vlastníckeho práva podľa

vtedy platného § 80 písm. c/ Občianskeho súdneho poriadku, no v danom prípade sa nejedná o tento prípad, keďže v danom prípade nešlo o žalobu tretej osoby, ktorá sa domáha určenia svojho vlastníckeho práva k veci zaradenej do súpisu konkurznej podstaty, ale o vlastníka zapísaného v katastri nehnuteľností, kedy súd nemohol zistiť naliehavý právny záujem na takomto rozhodnutí. Samotným zahrnutím veci do konkurznej podstaty sa nemení jej skutočný vlastník, či už ním je úpadca alebo iná osoba a zápisom veci do súpisu podstaty rovnako ako právoplatným rozhodnutím o jej vylúčení zo súpisu podstaty alebo o zamietnutí vylučovacej žaloby nie je riešená otázka vlastníka veci. V danom prípade je však rozhodujúcou skutočnosťou, na ktorú prihliadol správne súd prvej inštancie, že žalobkyňa je zapísaná ako vlastníčka veci, a preto sa nemôže opätovne súdnym rozhodnutím domáhať rovnakého záveru (porovnaj Zbierku stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 6/2010). O trovách konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP, keď žalobkyňa (odvolateľka) nebola úspešná v odvolacom konaní a úspešnej žalovanej trovy konania nevznikli.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolaateľka“) dovolanie, v ktorom žiadala, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu z 18. januára 2018 sp. zn. 3 Co 151/2017 i rozsudok súdu prvej inštancie z 27. júla 2017 č. k. 2 C 351/2015-194 zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Dôvodila, že dovolanie je prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP s tým, že sa jedná o otázku, ktorá nebola dosiaľ dovolacím súdom vyriešená a vzhľadom na charakter sporu predstavuje dôležitú a zásadnú právnu tému vo vzťahu k ochrane vlastníckeho práva a neexistencii vecnoprávných účinkov zápisu majetku do konkurznej podstaty. Uviedla, že: je pravdou, že je vedená ako vlastníčka predmetných nehnuteľností v katastri nehnuteľností; vlastníčkou sa stala v čase, keď už nebolo možné podať vylučovaciu žalobu, a preto nemá inú možnosť brániť svoje vlastnícke právo než určovacou žalobou; jej naliehavý právny záujem tkvie v tom, že správca môže predmetný majetok predať; žalovaná dosiaľ nepodala určovaciu žalobu proti žalobkyňi; zahrnutím do podstaty sa nemení vlastníctvo a ani rozhodnutím o zápise do podstaty alebo jej vylúčení sa otázka vlastníctva nerieši a napokon, že pokiaľ ustanovenie § 27 ods. 3 zákona o konkurze a vyrovnaní by malo za tohto právneho vzťahu vytvoriť prekážku pre speňaženie majetku žalobkyne, žalobkyňa svoje postavenie napriek zápisu veci do katastra nehnuteľností považuje za neisté. Dodala, že v právnom štáte nemôže žalobkyňa zostať bez právnej ochrany vlastníckeho práva, úprava konkurzu jej neposkytuje možnosť obrany a keďže žalovaná žalobu o určenie vlastníckeho práva nepodala, nemal by konkurzný súd povoliť jeho speňažovanie. Nečinnosť žalovanej ju podnietila, aby svoje vlastnícke právo bránila. Rozhodnutia súdov nižších inštancií spočívajú v nesprávnom právnom posúdení veci, kedy len sama okolnosť existencie zápisu vlastníctva žalobkyne by nemala byť prekážkou pre meritórne rozhodnutie, práve naopak existencia zápisu nehnuteľného majetku v konkurznej podstate by mala tvoriť dôvod pre takéto rozhodnutie práve z dôvodu právneho vakuu v danej situácii.

4. Žalovaná sa k dovolaniu žalobkyne nevyjadřila.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne nie je prípustné a je dôvodné ho odmietnuť (§ 447 písm. f/ CSP).

6. Podľa § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 CSP.

7. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je

dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

8. Podľa § 432 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (odsek 1). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (odsek 2). Podľa § 440 CSP dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný.

9. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť, z čoho konkrétne vyvodzuje prípustnosť dovolania a tiež označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod. V dôsledku viazanosti dovolacieho súdu dovolacím dôvodom neskúma dovolací súd správnosť napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

10. Výpočet dôvodov uvedených v § 421 ods. 1 CSP je taxatívny. Všetky dôvody prípustnosti dovolania, ktoré sú vymenované v tomto ustanovení, sa vzťahujú výlučne na právnu otázku, riešenie ktorej viedlo k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu; zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia pritom vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna, ako aj procesnoprávna (v ďalšom texte tohto uznesenia dovolacieho súdu len „právna otázka“).

11. O tom, či je daná prípustnosť dovolania podľa § 421 CSP, rozhoduje dovolací súd výlučne na základe dôvodov uvedených dovolateľom (porovnaj § 432 CSP). Pokiaľ dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 CSP, má viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania v tomto prípade závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky a že ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie.

12. Dovolateľka v prejednávanej veci vyvodila prípustnosť podaného dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, všeobecne uviedla skutkové okolnosti a polemiku s právnym posúdením prvoinštančného i odvolacieho súdu. V prípade dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods.1 písm. b/ CSP je dovolateľ povinný dovolací dôvod vymedziť tvrdením nesprávneho právneho posúdenia takej právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Dovolateľ je teda povinný sformulovať právnu otázku, ktorá bola pre rozhodnutie odvolacieho súdu (predstavujúce primárny predmet prieskumu v dovolacom konaní) rozhodujúcou. V prejednávanej veci odvolateľka (žalobkyňa) požiadavku na sformulovanie právnej otázky (tak, aby bolo zrejmé, v čom má byť právne posúdenie veci odvolacím súdom nesprávnym) nespĺnila. Právne relevantnú otázku v dovolaní nevymedzila jasným, určitým, konkrétnym a zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť, prípadne aj dôvodnosť dovolania. Dovolateľka nešpecifikovala, ktorá konkrétna, z hľadiska tohto sporu relevantná právna otázka, ešte nebola dovolacím súdom vyriešená. Samotná polemika dovolateľky s právnymi závermi odvolacieho súdu, eventuálne spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd rozhodol, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach alebo predpokladoch o tom, ktorú právnu otázku mala dovolateľka na mysli.

13. Vzhľadom na absenciu vymedzenia právnej otázky v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP nemôže dovolací súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných prípadne i hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili súd prvej inštancie a odvolací súd, pretože, ak by k tomu pristúpil, dopustil by sa procesne neprípustného dovolacieho prieskumu, ktorý by bol v zjavnom rozpore s novou koncepciou právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania, nastolenou prijatím aktuálneho procesnoprávneho predpisu - Civilného sporového poriadku, a zároveň takýto neprípustný dovolací prieskum by sa priečil i cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP (porovnaj analogicky 1 Cdo

23/2017, 2 Cdo 117/2017, 3 Cdo 6/2017, 4 Cdo 95/2017, 7 Cdo 140/2017, 8 Cdo 78/2017).

14. Vzhľadom k tomu, že v dovolaní žalobkyne absentuje vymedzenie dovolateľkou uplatneného dovolacieho dôvodu spôsobom uvedeným v § 432 ods. 2 CSP, dovolaciemu súdu neostávalo iné, než jej dovolanie podľa § 447 písm. f/ CSP odmietnuť.

15. Žalovaná bola v dovolacom konaní úspešná, a preto jej dovolací súd podľa ustanovenia § 453 ods. 1 s použitím § 255 ods. 1 CSP priznal voči žalobkyni (dovolateľke) nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu. O výške náhrady trov dovolacieho konania rozhodne podľa § 262 ods. 2 CSP súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

16. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.